

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**

Савска улица 25/IV, Београд
Број: 5/0-01-758/2022-01
Датум: 02.11.2022. године

На основу члана 35. став 2. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/2009 и 95/2013), председник Комисије за заштиту конкуренције доноси

ЗАКЉУЧАК

I ПОКРЕЋЕ СЕ ПОСТУПАК испитивања повреде конкуренције по службеној дужности против учесника на тржишту:

Glovoapp Technology doo Beograd, са регистрованим седиштем у Београду, на адреси: Жоржа Клемансоа 19, матични број 21492868, чији су законски заступници директори Бранимир Ђуровић и Victor Ionut Racariu,

ради утврђивања постојања повреде конкуренције из члана 16. Закона о заштити конкуренције.

II Позивају се сва лица која располажу подацима, исправама или другим релевантним информацијама које могу бити од значаја за утврђивање чињеничног стања у овом поступку да исте доставе Комисији за заштиту конкуренције на адресу ул. Савска бр. 25, Београд.

III Овај закључак се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет страни Комисије за заштиту конкуренције.

Образложење

Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) спроводи Секторску анализу у области дигиталних платформи за посредовање у продаји и испоруци претежно ресторанске хране и осталих производа. У току спровођења ове анализе, Комисији је достављена Иницијатива¹ у којој се описује пословање платформе Glovoapp Technology doo Beograd, Жоржа Клемансоа 19 (у даљем тексту: Glovo) и указује на потенцијалне проблеме у погледу конкуренције на тржишту услед пословних пракси ове платформе. Наиме, у Иницијативи се наводи да Glovo нуди погодности ексклузивним партнерима у виду умањене провизије и великих новчаних износа како би продавали своје производе само преко ове платформе. Другим речима, описује се начин на који Glovo путем плаћања и подстицаја покушава да обезбеди ексклузивност партнера за своју платформу у односу на конкуренте.

¹ Предмет 5/0-01-424/2022

Друштво Glovo је основано 20.06.2019. године² када су на тржишту пословале још најмање две платформе - Donesi и Wolt. Након преузимања платформе Donesi од стране друштва Glovo током 2021. године промењена је и структура овог тржишта, а Glovo је значајно проширио мрежу пословања и драстично повећао свој тржишни удео.

Прегледом јавно доступних података и до сада прикупљених података у оквиру Секторске анализе у области дигиталних платформи за посредовање у продаји и испоруци, основано се претпоставља да Glovo након преузимања платформе Donesi има доминантан положај на релевантном тржишту у складу са одредбом члана 15. став 1. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/2009 и 95/2013, у даљем тексту: Закон). Ставом 1. поменутог члана прописано је да доминантан положај има учесник на тржишту који, због своје тржишне снаге, може да послује на релевантном тржишту у значајној мери независно у односу на стварне или потенцијалне конкуренте, купце, добављаче или потрошаче.

Анализом уговора достављених у оквиру Секторске анализе уочене су одредбе које за последицу имају понашање које може да представља злоупотребу доминантног положаја, првенствено тзв. ексклузиону - ону која за последицу има искључивање или отежавање ширења других платформи, као и ону која за последицу има дискриминацију партнера кроз примену неједнаких услова пословања.

Наиме, привлачност платформе за посредовање у продаји и испоруци хране је двострана - за кориснике се састоји у броју и разноврсности ресторана који се налазе на платформи и могућности брзе доставе, док за ресторане платформа има већу привлачност уколико има већи број корисника и довољан број достављача. Већа привлачност одређене платформе за једну страну корисника је чини привлачнијом и за другу страну корисника и обрнуто. Стога, смањивањем броја ресторана који би били „слободни“ за сарадњу и са Glovom и са другим платформама, смањује се привлачност конкурентских платформи за кориснике, чиме она истовремено губи на значају и за ресторане.

Прегледом уговора које је Glovo закључио са појединим ресторанима, као и општих услова пословања „Услови за Glovo партнере“, уочавају се поједине одредбе уговора које могу да буду подстицај да се створи ексклузивност ресторана са Glovom, као што је на пример прописана накнада коју је партнер дужан да плати ако ступа у слична партнерства. Појединим ресторанима се нуде високи износи у виду улагања за маркетинг, уз обавезу враћања износа уколико се успостави сарадња са још неком платформом. У вези с тим су и неповољни услови за раскид уговора пре истека његовог важења, уговорени пенали у случају кршења овог рока (забрана раскида првих 12 месеци а потом најаву раскида од најмање 120 дана раније) и сл.

Укључивањем ексклузивних клаузула у уговоре са партнерима или разних форми подстицаја или притисака да се задржи ексклузивност могли би се искључити конкуренти са тржишта или смањити њихова могућност да се такмиче, што би у крајњој линији могло довести до виших цена, мањег избора и понуде лошијег квалитета, на штету потрошача. Стога би партнери дигиталних платформи за доставу хране морали да имају избор да ли ће сарађивати са другим платформама јер то побољшава услове конкуренције и обезбеђује бољу понуду потрошачима.

Осим описаног понашања, основано се претпоставља да Glovo примењује неједнаке услове пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту, и то првенствено у виду различитих провизија према различитим партнерима, а у зависности од тога да ли сарађују само са Glovom или и са конкурентским платформама, чиме се поједини учесници на тржишту, односно партнери, доводе у неповољнији положај у односу на њихове конкуренте.

² Регистар Агенције за привредне регистре

Имајући у виду све наведено, као и одредбу члана 16. Закона, Комисија је основано претпоставила да Glovo злоупотребљава доминантан положај нарочито али не искључиво на описане начине.

Што се тиче временског периода на који се односи испитивање могуће злоупотребе доминантног положаја у питању је период од оснивања друштва Glovo.

Сходно одредби члана 16. Закона злоупотреба доминантног положаја на тржишту је забрањена а злоупотребом доминантног положаја, нарочито се сматра:

- 1) непосредно или посредно наметање неправичне куповне или продајне цене или других неправичних услова пословања;
- 2) ограничавање производње, тржишта или техничког развоја;
- 3) примењивање неједнаких услова пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту, чиме се поједини учесници на тржишту доводе у неповољнији положај у односу на конкуренте;
- 4) условљавање закључења уговора тиме да друга страна прихвати додатне обавезе које по својој природи или према трговачким обичајима нису у вези са предметом уговора.

Чланом 35. став 1. Закона прописано је да Комисија покреће поступак испитивања повреде конкуренције по службеној дужности, када на основу достављених иницијатива, информација и других расположивих података, основано претпостави постојање повреде конкуренције. Како је на основу свега претходно наведеног основано претпостављено постојање повреде конкуренције из члана 16. Закона, одлучено је као у ставу I диспозитива овог Закључка.

Комисија ће у испитном поступку, сагласно члану 41. Закона, предузети све потребне доказне радње у циљу правилног утврђивања чињеничног стања, испитати постојање повреде конкуренције, а по окончању поступка донети коначну одлуку.

Сагласно одредбама члана 35. став 2. Закона одлучено је као у ставу II диспозитива овог Закључка.

Сагласно одредби члана 40. став 1. Закона одлучено је као у ставу III диспозитива овог Закључка.

Упутство о правном средству:

Против овог закључка није допуштена посебна жалба, а исти се може оспоравати у управном спору покренутом тужбом против коначне одлуке Комисије у овој управној ствари.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Небојша Перић